

РЕШЕНИЕ

№ 371

гр. Пазарджик, 20.03.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПАЗАРДЖИК, VIII ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети февруари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Цветанка Вълчева

при участието на секретаря Стоянка Миладинова
като разгледа докладваното от Цветанка Вълчева Гражданско дело № 20235220103673 по описа за 2023 година

и за да се произнесе, взе предвид следното:

Предявени са в условията на евентуалност три иска с правно основание чл.26 ал.1 от ЗЗД и в условията на кумулативност с всеки един от евентуалните иски, иск с правно основание чл.55 ал.1, предл. първо от ЗЗД.

Подадена е искова молба от Р. Ц. Ф., с ЕГН *****, с адрес: гр.Перник, ул.“****”, чрез адв.Г. М. М. - член на Софийска адвокатска колегия, съдебен адрес: гр.София, ул.***** против „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519, със седалище и адрес на управление: гр.София, *****, в която ищцата, чрез пълномощника си, твърди, че на 13.10.2022 г. е сключила със „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519 Договор за потребителски кредит от 13.10.2022г. по силата и съгласно условията, на който кредиторът ѝ е предоставил сумата в размер на 400 лева, със задължение за връщането ѝ в срок на 6 месеца. В договора се посочва, че лихвеният процент по кредита е 41.16%, а годишният процент на разходите (ГПР) 49.89%.

Твърди, че в параграф 4 от Договора за паричен заем е предвидено, че същият ще бъде обезпечен в 3-дневен срок с поне едно от следните обезпечения: „Поръчителство на едно физическо лице, което да предостави

служебна бележка от работодател, доказваща нетен размер на трудово възнаграждение в размер, надвишаващ 90% от стойността на отпуснатия кредит, но не по-нисък от 1.5 минимални работни заплати“ или „поръчителство на две физически лица, които да представят служебна бележка от работодател, доказваща нетен размер на трудовото възнаграждение в размер, надвишаващ 50% от стойността на отпуснатия кредит не по-нисък от 1.5 минимални работни заплати“. Твърди, че в параграф 5 от договора се предвижда, че при неизпълнение на условието за предоставяне на обезпечение, кредитополучателят дължи на кредитора неустойка в размер на 236.82 лева, платима на 6 равни части в размер на 39.47 лева.

Твърди, че в случая с договора е отпуснат заем на физическо лице, поради което се касае за предоставяне на „финансова услуга“ по смисъла на параграф 13, т.12 от ДР на Закона за защита на потребителите /ЗЗП/. Това физическо лице има качеството потребител и се ползва от защитата срещу неравноправни клаузи, предвидена в Глава VI на ЗЗП, за които съдът трябва да следи служебно. Сочи, че съгласно чл.143 от Закона за защита на потребителите за „неравноправна клауза“ в договор с потребител се счита всяка уговорка в негова вреда, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравноправие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя. В този смисъл неустоечната клауза в параграф 4 и параграф 5 от договора е в отклонение на закона, както и на основния принцип за добросъвестност и справедливост в търговските отношения и съответно се явява нищожна на основание чл.26 ЗЗД, а оттам следва и недействителност на целия процесен договор.

Счита, че клаузата параграф 4 и параграф 5 от договора за заплащане на неустойка за непредоставено обезпечение е нищожна и съответно не е породила правно действие. Посочва, че трайната и последователна съдебна практика приема, че неустойката представлява обезщетение за претърпените от неизпълнението на договорното задължение вреди и има санкционен характер. В случая обаче, чрез неустойката кредиторът обезпечава неизпълнение на договорно задължение, което не е нито пряко, нито косвено обвързано с основното задължение на потребителя по връщане на заемната сума. Неустойката изпълнява роля на обезпечаване неизпълнението на длъжника да обезпечи отпускания му кредит, което е недопустимо. Съгласно

чл.71, пр. последно ЗЗД при неизпълнение на задължението длъжникът да обезпечи вземането на кредитора, последният има право да поиска изпълнение на срочното задължение и преди срока. Законът допуска единствено възможност за кредитора да обяви вземането за предсрочно изискуемо и да пристъпи към събирането му, ведно с уговорените в договора разходи. Уговарянето на неустойка, което принципно е допустимо за всяко неизпълнение на договора, в този случай надхвърля законовите рамки, както и нейния обезпечителен и санкционен характер и представлява типична проявна форма на нарушаване на закона и на добрите нрави. По начина, по който е уговорена неустойката за това неизпълнение на договора, представлява сериозна санкция за длъжника и неоснователно обогатява кредитора, на когото е известно, че в краткия срок и при тези условия, за длъжника е обективно невъзможно да осигури исканото обезпечение. Кредиторът, макар да е само кредитна институция и без възможностите на банковите институции, разполага с достатъчно правни средства да обезпечи отпускания кредит по начин, че да не zlepоставя драстично интересите на потребителя до степен на неразумно оскъпяване на кредита за икономически по-слабата страна. Макар да не съществува договорна и законова пречка да бъде уговорена неустойка при неизпълнение на задължението за връщане на заемната сума от страна на длъжника, в случая потребителят се санкционира за непредставяне на обезпечение за неизпълнение на задълженията си, за което дължи неустойка с възможност само на това основание за предсрочно прекратяване на договора дори и да заплаща редовно главницата и лихвите в уговорените срокове и размери, съгласно погасителните вноски. Неустойката в случая надхвърля рамките на чисто санкционния си характер и представлява начин за неоснователно обогатяване на кредитора, което е недопустимо, а от друга страна натоварва длъжника с допълнителни разходи, само поради формалното неизпълнение на задължението си да даде исканото от кредитора обезпечение, което по начина, по който е регламентирано е обективно неизпълнимо.

Твърди, че липсват данни как точно и въз основа на какви критерии е формиран размерът на неустойката, който е и необосновано висок. Законът - чл.92 ЗЗД предвижда, че неустойката обезпечава изпълнението на задължението и служи като обезщетение за вредите от неизпълнението, без да е нужно те да се доказват, което предполага безусловно задължение за

кредитора да я определи по достатъчно ясен и напълно разбираем начин, че да не бъде прекомерно голяма в сравнение с претърпените вреди, респективно да посочи размера ѝ при частично или при неправилно изпълнение.

Твърди, че изискванията, които поставя кредиторът пред потребителя досежно характера и вида на обезпечението, което трябва да гарантира изпълнението на договора за връщане на заема, не съответстват нито на закона, нито на морала, нито на добрите търговски практики в тези случаи. Същите са рестриктивни и не съответстват на предназначението на неустойката като правен институт /чл.92 ЗЗД/. Същата по начина, по който е регламентирана от кредитора, включително и начина на погасяването ѝ, има наказателен характер, а не само обезщетителен и обезпечителен и поставя потребителя в изключително неравностойно положение спрямо търговеца, защото го задължава от една страна да плати необосновано висока по размер неустойка, и то само за непредставено в срок обезпечение. Изискванията на заемотателя досежно обезпечението - параграф 4 и параграф 5 от договора силно ограничават възможностите на потребителя да може да ги изпълни и доколкото заемотателят едва ли очаква потребителят да изпълни тези условия по начина, по който са зададени, противоречат на всички неписани правила и норми и компрометират института на неустойката. В този си вид представляват своеобразен източник на допълнителна печалба за кредитора над уговорената такава под формата на договорна лихва. Трудно би могло да се определи това вменено задължение на длъжника като справедливо, нормално и съответстващо на нормите на закона, като типично и в съответствие с добрите търговски практики в отношенията с определено икономически по-слабата страна. В този си вид неустойката е изгубила своето законово предназначение да служи като обезпечение на задължението и да служи като обезщетение на вредите. Неустойката е дължима независимо дали заемът е върнат от потребителя своевременно, или не е върнат, доколкото тя има отношение към неизпълнение на задължение на потребителя да осигури обезпечение на задължението, което налага извод, че при нейното определяне по основание, параметри и по размер заемотателят не е спазил правилата на добросъвестността. Неустойката в случая представлява допълнително предвидена скрита печалба за търговеца за сметка на потребителя, извън уговорената под формата на договорна възнаградителна лихва.

Твърди, че тази клауза е нищожна, защото отрича договорния характер

на поръчителството, като обеспечения, като същевременно не обезпечава по никакъв начин изпълнението на главното задължение на длъжника да върне заетата сума и възнаграждението за това: условието за дължимост е не неплащане на това задължение, което съставлява съществен елемент на договора за заем, а странично такова, срещу което обаче длъжникът не получава насрещна престация. Обезпечителната функция липсва. Няма имуществени вреди от неизпълнението на задължението за непредставяне на обезпечение, тоест, обезщетителна функция също отсъства: възникването на неустоечното задължение е самоцел на кредитора. Сочи, че в отговор на доводите, касаещи характера на договора, следва да се отбележи още, че съгласно чл.8, §1 от Директива 2008/48 преди сключването на договор за кредит, кредиторът е длъжен да направи оценка на кредитоспособността на потребителя, като при необходимост това задължение може да включва да се направи справка в съответната база данни. В този смисъл се посочва, че в условията на разрастващ се кредитен пазар е особено важно кредиторите да не кредитират по безотговорен начин или да не предоставят кредити без предварителна оценка на кредитоспособността, а държавите-членки следва да упражняват необходимия надзор с цел избягване на такова поведение и да приложат необходимите средства за санкциониране на кредиторите в случаите, в които те не процедират по този начин. Преддоговорното задължение на кредитора да направи оценка на кредитоспособността на кредитополучателя, доколкото цели да предпази потребителите от свръхзадлъжнялост и неплатежоспособност, допринася за постигането на целта на Директива 2008/48, която се състои, както става ясно от съображения 7 и 9, в предвиждането в областта на потребителските кредити на пълна и наложителна хармонизация в редица ключови области, която се приема като необходима, за да се осигури на всички потребители в Съюза високо и равностойно равнище на защита на техните интереси и за да се улесни изграждането на добре функциониращ вътрешен пазар на потребителски кредити. В този смисъл §40-43 от Решение от 27.03.2014г. по дело C-565/12 на четвърти състав на СЕС. Твърди, че клауза, която предвижда, че се дължи неустойка при неосигуряване на поръчител, което задължение става изискуемо след 3 дни от подписване на договора за потребителски кредит е в пряко противоречие с целта на Директивата.

Като договорен подход неустойката цели да се заобиколи забраната на

чл.143, т.3 от ЗЗП, защото със задължението за представяне на обезпечение следва, че кредиторът не е извършил предварителна проверка за възможностите за изпълнение от потенциалния си клиент, а вместо това прехвърля изцяло в тежест на последния последиците от неизпълнението на това свое задължение. Посоченото обуславя извод, че неустойката излиза извън присъщите ѝ по закон функции, както и е сключена в условията на неравноправност по смисъла на ЗЗП, което я прави нищожна, поради противоречие на повелителни норми на закона - чл.146 ал.1 ЗЗП и на добрите нрави по смисъла на чл.26 ал.1 ЗЗД.

Твърди, че уговорката относно процесната неустойка противоречи и на разпоредбата на чл.143, т.5 от ЗЗП, която предвижда забрана за уговаряне на клауза, задължаваща потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка. Цитираният законов текст не прави разграничение относно вида на неустойката, а акцентира върху нейния необосновано висок размер, какъвто безспорно е настоящият случай, като се съобрази изключително краткия срок на договора. По тези съображения присъждането ѝ би довело до реализиране на неоправдано висок доход за кредитора, който не е предварително обоснован и регламентиран.

Посочва, че следва да се има предвид и т.3 от ТР №1/15.06.2010г. по тълк. д. №1/2009г. на ОСТК на ВКС където изрично е посочено, че нищожна, поради накърняване на добрите нрави е клауза за неустойка, уговорена извън присъщите ѝ обезпечителна, обезщетителна и санкционна функции.

Счита, че цитираната клауза е нищожна, защото не е индивидуално уговорена. Изготвена е предварително от ответника и ищецът не е имал възможност да влияе върху съдържанието ѝ. Не са представени доказателства за водени преговори между страните за сключване на договор без предвидената клауза, нито, че на ищеца е предоставена такава възможност. Това поставя заемодателя в доминиращо положение спрямо потребителя.

Твърди, че кредиторът не включва т. нар. от него "неустойка" при формиране на ГПР по договора, като стремежът му е по този начин да заобиколи нормата на чл.19 ал.4 ЗПК. Тези изводи са красноречиво илюстрирани и от факта, че самият кредитор, в погасителния план към договора изначално добавя вземането за "неустойка при липса на

обезпечение" към всяка анюитетна вноска. В тази връзка, явно е кредиторското очакване, че длъжникът не би могъл да покрие изискването за осигуряване на обезпечение. Предвид гореизложеното, счита, че вземането за неустойка, на практика представлява скрито възнаграждение за кредитора и като такова е следвало да бъде включено в годишния процент на разходите. Невключването на вземането за неустойка към разходите по договора следва да се окачестви като нелоялна и по-специално заблуждаваща търговска практика по смисъла на член 6, параграф 1 от Директива 2005/29/ЕО (директивата адресира нелоялните търговски практики), тъй като заблуждава или е възможно да заблуди средния потребител по отношение на цената на договора и го подтиква или е възможно да го подтикне да вземе решение за сделка, което в противен случай не би взел.

Сочи, че съгласно чл.19 ал.1 ЗПК годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисионни, възнаграждения от всякакъв вид, в т. ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит. Съобразно §1, т.1 от ДР на ЗПК, "Общ разход по кредита за потребителя" са всички разходи по кредита, включително лихви, комисионни, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия. Общият разход по кредита за потребителя не включва нотариалните такси". Необходимо е в ГПР да бъдат описани всички разходи, които трябва да заплати длъжникът, а не същият да бъде поставен в положение да тълкува клаузите на договора и да преценява кои суми точно ще дължи. В конкретния случай в договора е посочено, че ГПР е 49,89%, но от съдържанието му не може да се направи извод за това кои точно разходи се заплащат и по какъв начин е формиран ГПР. Нещо повече, предвид предпоставките, при които става изискуема разписаната в параграф 4 и параграф 5 от договора "неустойка", то тя е с характер на възнаграждение и

следва да бъде включена изначално при формирането на ГПР. Очевидно е, че при добавяне на "неустойката" към ГПР, размерът му значително ще надхвърли пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута. Съгласно параграф 1 от договора размерът на отпуснатия заем е 400 лв, като при ГПР от 49,89% общата сума за погасяване е в размер на 449.34 лева. В същото време в параграф 5 неустойката за неизпълнение на задължението за обезпечение е 236,82 лева, което е повече от 50% от стойността на целия кредит (400 лв), та даже и повече от 50% от стойността на общата сума за погасяване с калкулиран 49,89% ГПР (449.34 лева).

Твърди, че всичко това поставя потребителя в подчертано неравностойно положение спрямо кредитора и на практика няма информация колко точно (като сума в лева) е оскъпяването му по кредита. Това се явява и в директно противоречие с чл.3, пар.1 и чл.4 от Директива 93/13 ЕИО. Бланкетното посочване единствено на крайния размер на ГПР, на практика обуславя невъзможност да се проверят индивидуалните компоненти, от които се формира и дали те са в съответствие с разпоредбата на чл.19 ал.1 ЗПК. Целта на цитираната разпоредба е на потребителя да се предостави пълна, точна и максимално ясна информация за разходите, които следва да направи във връзка с кредита, за да може да направи информиран и икономически обоснован избор дали да го сключи. В конкретния случай е налице пълно разминаване между посочения в договора ГПР и действителния процент на разходите, който се изчислява на годишна база.

Счита, че е налице противоречие с императивната норма на чл.19 ал.4 ЗПК и предвид това и на основание чл.19 ал.5 ЗПК, клаузата на параграф 4 и параграф 5 от договор за потребителски кредит всъщност е нищожна.

Посочва, че съгласно чл.26 ал.4 от ЗЗД нищожността на отделни части не влече нищожност на договора, когато те са заместени по право от повелителните правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните ѝ части. В случая не е налице нито една от тези две хипотези - нищожните клаузи на процесния договор за кредит относно определянето на процента възнаградителна лихва и процента ГПР не могат да бъдат заместени по право от повелителни норми на закона, нито пък договорът за потребителски кредит би бил сключен и ако в него не са включени двете клаузи, като се изходи от характера на този

договор, който е възмезден, както и това, че включването на клауза за договаряне на лихвен процент по кредита и ГПР по него е въведено като изрично изискване в чл.11 ал.1, т.9 и т.10 от ЗПК. Предвид това, в случая не е приложима нормата на чл.26 ал.4 от ЗЗД и нищожността на посочените клаузи по договора обуславя недействителността на целия договор.

Твърди, че неспазването на изискването в чл.11 ал.1, т.9 и т.10 от ЗПК е достатъчно, за да се приеме, че договорът за кредит е недействителен, на основание чл.22 от ЗПК, във връзка с чл.26 ал.1 от ЗЗД.

Заявява, че по отношение на недействителността на договора предявява три иска, в условията на евентуалност - иск по чл.26 ал.1, предл. 3 ЗЗД, вр. чл.22, вр. чл.11 ал.1, т.9 и т.10 и чл.19 ал.4 от ЗПК; иск по чл.26 ал.1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл.22, вр. чл.11 ал.1, т.9 и т.10 и чл.19 ал.4 от ЗПК; и иск по чл.26 ал.1, предл. 2 ЗЗД, вр. чл.22, вр. чл.11 ал.1, т.9 и т.10 и чл.19 ал.4 от ЗПК.

По отношение на иска с правно основание чл.55 ал.1, предл.1 ЗЗД твърди, че с оглед недействителността на договора за кредит, съгласно чл.23 от ЗПК, потребителят дължи връщане само на чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита. Твърди, че ищцата е платила, видно от 1.) Разписка от 14.11.2022г. сумата от 120,00 лв.; 2.) Разписка от 23.01.2023г. за сумата от 110,00 лв.; 3.) Разписка от 21.02.2023г. за сумата от 110,00 лв.; 4.) Разписка от 15.06.2023г. за сумата от 237,00 лева, 5.) Разписка от 13.12.2022г. за сумата от 110,00 лева. Твърди, че тези суми надхвърлят главницата и в действителност не са дължими от ищцата, като са получени от ответното дружество без правно основание. Сборът от недължимите суми е 687.00 лева.

Ищцата твърди, че е заплатила общо 687.00 лева. Главницата по кредита е 400 лева. Следователно след приспадането на размера на главницата от 400 лева от предоставената сума 687.00 лева, дължимата от ответното дружество остава сумата в размер на 287,00 лева, като дадена без основание по нищожен договор за кредит и на основание чл.55 ал.1, предл. 1 от ЗЗД следва бъде възстановена на ищцата.

В условията на кумулативност с всеки от горните евентуални искове и срещу „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519 предявява иск с правно основание чл.55 ал.1, предл. 1 ЗЗД за сума в размер на 287,00 лева. Счита, че същата е заплатена без правно основание от нея.

Моли съда да постанови решение, с което да прогласи на основание чл.26 ал.1, предл. 3 от ЗЗД, вр. чл.22, вр. чл.11 ал.1, т.9 и т.10 и чл.19 ал.4 от ЗПК, нищожността на Договор за потребителски кредит от 13.10.2022г., между Р. Ц. Ф., ЕГН ***** и „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519.

В условията на евентуалност, в случай, че бъде отхвърлен искът по чл.26 ал.1, предл. 3 ЗЗД, вр. чл.22, вр. чл.11 ал.1, т.9 и т.10 и чл.19 ал.4 от ЗПК, моли да бъде разгледан искът по чл.26 ал.1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл.22, вр. чл.11 ал.1, т.9 и т.10 и чл.19 ал.4 от ЗПК и да се постанови решение, с което да се прогласи нищожността на клаузата на параграф 4 и параграф 5 от Договор за потребителски кредит от 13.10.2022г. между Р. Ц. Ф., ЕГН ***** и „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519.

В условията на евентуалност, в случай че бъде отхвърлен искът по чл.26 ал.1, предл. 1 ЗЗД, вр. чл.22, вр. чл.11 ал.1, т.9 и т.10 и чл.19 ал.4 от ЗПК, моли да бъде разгледан искът по чл.26 ал.1, предл. 2 ЗЗД, вр. чл.22, вр. чл.11 ал.1, т.9 и т.10 и чл.19 ал.4 от ЗПК и да се постанови решение, с което да се прогласи нищожността на клаузата на параграф 4 и параграф 5 от Договор за потребителски кредит от 13.10.2022г., между Р. Ц. Ф., ЕГН ***** и „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519.

В условията на кумулативност с всеки от горните евентуални искове срещу „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519, моли съда да разгледа иск по чл.55 ал.1, пр.1 ЗЗД и да постанови решение, с което да осъди ответното дружество да заплати на ищцата сума в размер на 287,00 лева, която е дадена без правно основание по нищожните клаузи на параграф 4 и параграф 5 от Договор за потребителски кредит от 13.10.2022г. между Р. Ц. Ф., ЕГН ***** и „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519, ведно със законната лихва върху нея, считано от датата на подаване на исковата молба до окончателното плащане.

Моли съда да осъди „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519 да заплати на Р. Ц. Ф., ЕГН ***** направените разноски за държавни и всякакви други такси в настоящото производство, както и да заплати на Г. М., в качеството му на адвокат, дължимите се разноски за адвокатско възнаграждение, като за същите ще представи списък по чл.80 ГПК. Моли да се има предвид, че договорът за правна защита и съдействие е сключен на

основание чл.38 ал.1, т.3, пр.2 от Закона за адвокатурата.

Представя писмени доказателства. Прави доказателствени искания.

В срока по чл.131 от ГПК по делото е постъпил писмен отговор на исковата молба от ответното дружество, с който оспорва изцяло твърденията за недействителност на процесният договор за кредит, сключен между „София Комерс Кредит Груп“ АД и Р. Ц. Ф., изложени в исковата молба. Твърди, че процесният договор за потребителски кредит от 13.10.2022г. напълно отговаря на императивните изисквания, заложи в Закона за потребителския кредит и Закона за защита на потребителя, поради което е действителен.

Възразява, че са неоснователни твърденията на ищцата, че индивидуално договорената между страните неустойка по §5 от процесния договор представлява добавка към договорната лихва. Сочи, че видно от самия договор, кредитът е предоставен при ГПР в размер на 49,89%. Неустойката, договорена между страните в §5 от процесния договор няма характера на договорна лихва. Неустойката за неизпълнение на дадено задължение и договорната лихва са плащания, които имат различен характер. Докато договорната лихва представлява „цената“, която потребителят заплаща за използването на предоставената в заем сума и се изчислява като процент от същата сума, неустойката представлява задължение за заплащане на обезщетение, възникнало поради неизпълнение на договорно задължение, в конкретния случай на задължението за осигуряване на някое от обезпеченията, изброени в §4 от процесния договор за кредит. По аргумент от чл.19 ал.3, т.1 ЗПК, е възможно договарянето на такъв тип плащания и същите не се вземат предвид при изчисляването на ГПР. Следователно, не би могло да се приеме, че договорената неустойка за неизпълнение на договорно задължение, представлява договорна лихва.

Възразява, че именно поради разпоредбата на чл.19 ал.3, т.1 ЗПК, са неоснователни и твърденията, че в размера на ГПР е трябвало да бъде начислена и сумата за неустойката, а оттам и абсурдните твърдения, че невключването на сумата за неустойка се приравнявало на непосочване на ГПР, влечащо нищожност на целия договор.

Твърди, че неоснователен е доводът, че обезпеченията, които се е задължил да представи кредитополучателят в §4 от договора са обективно

невъзможни за постигане. Всяко едно от обезпеченията, при желание от страна на потребителя, би могло да бъде предоставено в уговорения 3-дневен срок.

Дори да се приеме, че уговорената клауза за неустойка е нищожна, то по никакъв начин не влече нищожност на целия договор, каквито абсурдни твърдения се излагат в исковата молба. Сочи, че съгласно чл.26 ал.4 ЗЗД „Нищожността на отделни части не влече нищожност на договора, когато те са заместени по право от повелителни правила на закона или когато може да се предположи, че сделката би била сключена и без недействителните и части.“ Освен това, според правилото на чл.146 ал.5 ЗЗП нищожността на клаузи в потребителските договори не води до нищожност на целия договор, ако той може да се прилага и без тези клаузи.

Твърди, че в случай, че клаузата за неустойка бъде прогласена за нищожна, единствената последица би била, че договорот ще се прилага без клаузата на §5 и от дължимата от потребителя сума ще се приспадне уговорената сума за неустойка.

Възразява срещу доводите, че процесният договор за кредит е нищожен, поради противоречието му с добрите нрави.

Сочи, че в закона липсва легална дефиниция на термина „добри нрави“, но същият е формулиран по тълкувателен път в съдебната практика. Съгласно мотивите на Тълкувателно решение, постановено на 15.06.2010г. по тълк. д. №1/2009г. на ОСТК на ВКС, „Добрите нрави са морални норми, на които законът е придал правно значение, защото правната последица от тяхното нарушаване е приравнена с тази на противоречието на договора със закона (чл.26 ал.1 ЗЗД). Добрите нрави не са писани, систематизирани и конкретизирани правила, а съществуват като общи принципи или произтичат от тях“. Следователно „добрите нрави“ представляват обща правна категория, приложима както към гражданските, така и към търговските правоотношения, в която попадат тези наложени се правила и норми, които бранят принципи и ценности, които са общи за всички правни субекти и тяхното зачитане е в интерес на обществените отношения като цяло, а не само на интереса на някоя от договарящите страни. Накърняване на добрите нрави по смисъла на чл.26 ал.1, пр.3 ЗЗД е налице, когато се нарушава правен принцип, който може и да не е законодателно изрично формулиран, но спазването му е проведено чрез

създаване на други разпоредби, част от действащото право. Такива са принципите на справедливостта, на добросъвестността в гражданските и търговските взаимоотношения и на предотвратяването на несправедливото облагодетелстване. Въпросът дали поведението на конкретния правен субект съставлява действие, накърняващо „добрите нрави”, злепоставящо чужди интереси с цел извличане на собствена изгода, следва да се преценява във всеки отделен случай въз основа на доводите на страните, събраните доказателства по конкретното дело и приложимите към спора императивни правни норми. Липсата на легална дефиниция и обективни критерии налагат извода, че противоречието с добрите нрави зависи от субективната преценка на правоприлагащия орган.

Сочи, че съгласно чл.9 от ЗЗД, „Страните могат свободно да определят съдържанието на договора, доколкото то не противоречи на повелителните норми на закона и на добрите нрави.“

Твърди, че противоречието на договора или отделни негови клаузи с добрите нрави следва да се преценява ако спорният въпрос, в случая допустимият размер на възнаградителната лихва, не е решен с императивни правни норми на действащото законодателство, какъвто е настоящият случай, в който се разглежда действителността на Договор за потребителски кредит, поради което отношенията между страните се регулират от разпоредбите на Закона за потребителския кредит (ЗПК).

Посочва, че съгласно чл.19 ал.4 от ЗПК, „Годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България.“ Годишният процент на разходите е дефиниран в чл.19 ал.1 от ЗПК, според която: „Годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.“ Цитира разпоредбата на §1, т.1 от ДР на ЗПК "Общ разход по кредита за потребителя".

Твърди, че от системното тълкуване на горецитираните разпоредби следва изводът, че Годишният процент на разходите по кредита (ГПР)

включва в себе си и възнаградителната лихва като разход, наред с останалите такси, комисионни, възнаграждения и др. Разпоредбата на чл.19 ал.4 от ЗПК въвежда максимален предел на ГПР, който не може да надвишава 5 пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и в чуждестранна валута, определена с постановление на Министерския съвет. Т.е. при размер на законната лихва от 10% на година, максималният ГПР по кредита, включващ и възнаградителната лихва, не може да надвишава 50%, като нарушаването на въпросната забрана е скрепено със санкция. Сочи, че съгласно чл.19 ал.5 от ЗПК, „Клаузи в договор, надвишаващи определения по ал.4, се считат за нищожни.“ По аргумент за противното от цитираната разпоредба на чл.19 ал.5 от ЗПК, клаузи в договора за кредит, които не надвишават определения по ал.4 размер на ГПР по кредита, не се смятат за нищожни.

Твърди, че в конкретния случай, при изчисляването на годишния процент на разходите по процесния договор за кредит е включен единствено разходът за възнаградителна лихва, тъй като други такси, комисионни и възнаграждения, съгласно същия договор, не се дължат.

Твърди, че видно от §1 от процесния Договор за кредит, ГПР, изчислен по начина, посочен в Приложение №1 към чл.19 от ЗПК е в рамките на законодопустимия размер, според ЗПК.

Сочи, че основната цел на ЗПК е да осигури по-висока степен на защита на потребителите от тази, предвидена в общите ЗЗД и ЗЗП. Със ЗПК детайлно се регулират отношенията между кредитора и потребителя по отношение на сключените помежду им Договори за потребителски кредити. Същият специален закон признава за действителни клаузите, с които се договарят разходи по кредита в размер на до 5 пъти размера на законната лихва. Обявяването на процесния договор за кредит за нищожен, поради противоречието му с добрите нрави по чл.26 ал.1, пр.3 от общия ЗЗД би довело до противоречие със специалната разпоредба на чл.19 ал.5 от ЗПК.

Твърди, че императивната разпоредба на чл.19 ал.5 от ЗПК изключва приложението на чл.26 ал.1, пр.3 ЗЗД по отношение на размера на възнаградителната лихва. Възражава, че възприемането на обратното становище за правилно би довело до абсурдния извод, че приета от законодателя императивна правна норма, ограничаваща размерите на

разходите по потребителските кредити, изначално противоречи на добрите нрави. Този извод следва и от тълкуването на горесцитираната разпоредба на чл.9 от ЗЗД, с която свободата на договаряне се ограничава от повелителните (императивните) норми на закона и добрите нрави. Използването на съюзът „и“, вместо „или“ води до извода, че законодателят изключва възможността повелителна (императивна) правна норма да противоречи на добрите нрави. В тази връзка, съдебната практика, касаеща противоречието на договорите за потребителски кредити с добрите нрави, в зависимост от съотношението между размера на възнаградителната и законната лихва, формирана до влизането в сила на чл.19 ал.5 от ЗПК, следва да се приеме за неактуална.

Твърди, че процесният договор за кредит не противоречи на добрите нрави. Същият е сключен при стриктно спазване на разпоредбите на ЗПК, поради което е действителен. Освен това ответникът „София Комерс Кредит Груп“ АД е небанкова финансова институция. Съгласно чл.3 ал.1, т.3 от ЗКИ „Финансова институция е лице, различно от кредитна институция и инвестиционен посредник, чиято основана дейност е .... отпускане на кредити със средства, които не са набрани чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства.“

По аргумент от противното по чл.2 ЗКИ, за разлика от банките и кредитните институции, финансовите институции нямат право да набират средства, чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Дружеството „София Комерс Кредит Груп“ АД, в качеството си на финансова институция, отпуска кредити със собствени средства и на лица, които банките често отказват да финансират, което значително увеличава риска при упражняването на такъв тип дейност. Вероятно точно тази е причината ищецът да използва именно финансовите услуги, предоставяни от дружеството ответник, а не от банка, която предоставя кредити при по-нисък размер на възнаградителната лихва. Високите нива на риск, при които финансовата институция работи, са причината за по-високия размер на договорна лихва и допълнителните гаранции, които са заложили в договорите, какъвто е случаят с оспорената клауза по §5 от процесния Договор. Същата е индивидуално уговорена между страните в процесния Договор за кредит и потребителят е имала възможност да се запознае с нея преди подписване на същия.

Възразява срещу твърдението на ищцата, че уговорената неустойка, представлявала договорна лихва. Договорната лихва и неустойката са коренно различни институти, с различна функция. Договорна лихва се дължи като цена (възнаграждение) за използването на предоставената в заем сума, а неустойка се дължи само и единствено при неизпълнение на изрично договорено задължение. Ако ищецът беше изпълнил задължението си по §5 от процесния договор, за него нямаше изобщо да възникне задължение за заплащане на неустойка.

Посочва, че в мотивите по т.3 от Тълкувателно решение, постановено на 15.06.2010г. по т.д. №1/2009г. на ОСТК на ВКС неизчерпателно са изброени критериите, според които може да се прецени дали определена уговорка за неустойка е нищожна, поради накърняването на добрите нрави и закона. Според цитираното тълкувателно решение противоречието на договорената неустойка с добрите нрави се преценява при сключване на договора, като се използват и други критерии и се вземат предвид конкретни факти и обстоятелства за всеки конкретен случай. Освен това, ищецът не се е възползвал от правото си на отказ от сключения договор за кредит в 14-дневен срок и не е погасил предсрочно задължението си, както подробно е обяснено в §10 и §11.

Твърди, че уговорената неустойка не надхвърля присъщите ѝ функции, поради което същата не е нищожна, поради противоречието ѝ с добрите нрави и закона.

Възразява, че не са верни твърденията, че липсва обективна кредитна оценка на ищцата. При подаване на заявката за кредит кредиторът е извършил оценка на способността на ищцата да спазва задълженията си по договора за кредит, като е взел предвид съответните фактори, които биха могли да повлияят на способността ѝ да спазва задълженията си, без това да доведе до прекомерни затруднения и свръхзадължнялост. При одобрението на процесния договор за потребителски кредит, от справката в Централен кредитен регистър е установено, че месечните вноски по кредитите на ищцата са не повече от 15% от месечния ѝ доход, посочен в заявката за кандидатстване за кредит.

Дружеството, „София Комерс Кредит Груп“ АД не може да предвиди евентуалното недобросъвестно поведение на клиентите си след получаване на

кредита. Още повече, че Р. Ц. Ф. е погасила процесния договор за потребителски кредит с 5 месечно просрочие.

За погасяване на задълженията си по процесния договор за кредит, ищцата е заплатила на “София Комерс Кредит Груп“ АД сума в общ размер на 687,00 лева на 5 броя вноски, а именно: 120,00 лева на 14.11.2022г.; 110,00 лева на 13.12.2022г.; 110,00 лева на 23.1.2023г.; 110,00 лева на 21.02.2023г. и 237,00 лева на 15.06.2023г. Следователно, с платената сума от 687,00 лева ищцата е погасила кредита с плащания по главница в общ размер 400 лева, договорна лихва в общ размер на 49,37 лева и неустойка в общ размер на 237,63 лева.

По отношение направено искане за присъждане на адвокатско възнаграждение по реда на чл.38 от ЗА, за оказване на безплатна адвокатска помощ, моли да се приеме представената Електрона справка от НОИ за трудовите договори, видно от която ищцата има сключен трудов договор с „ТАРИМЕКС“ гр.Пазарджик, с ЕИК 822132610 с основно трудово възнаграждение над 1200 лева. Следователно основанието за освобождаване от адвокатско възнаграждение по реда на чл.38 от ЗА не съществува и такова не следва да се присъжда. Твърди, че адресат на нормите, предвиждащи както безплатна правна помощ, така и възможност за освобождаване от такси и разноски са лица, чието положение се нуждае от специална закрила. Това са социално слаби лица, лица със специални потребности или такива, които са под особена закрила на държавата. В този смисъл при преценката дали по отношение на клиент на определен адвокат може да се приложи тази норма по аналогия следва да се вземат предвид критериите, които са предвидени в ГПК и Закона за правната помощ за такива случаи. Твърди се, че въпросната разпоредба позволява присъждане на материално затруднени лица, но по делото няма как да се приеме, че ищцата е материално затруднено лице.

Моли съда да задължи ищцата да посочи банкова сметка. В случай, че не посочи такава, исковата молба ще бъде нередовна. Съгласно чл.127 ал.4 от ГПК, „По осъдителен иск за парично вземане ищецът посочва банкова сметка или друг начин за плащане.“

Моли съда да постанови решение, с което да отхвърли като неоснователен предявения от Р. Ц. Ф. срещу „София Комерс Кредит Груп“ АД иск като неоснователен, както и на основание чл.78 ал.3 от ГПК да осъди

Р. Ц. Ф. да заплати на „София Комерс Кредит Груп“ АД всички разноси, сторени от дружеството, във връзка с настоящото исково производство.

Представя Електронна справка от НОИ за трудовите договори.

В проведеното по делото съдебно заседание, пълномощникът на ищцата, с депозираните по делото писмени молби, поддържа предявените искове и моли съда да ги уважи. Претендира разноските по изготвения списък по чл.80 от ГПК. Прави възражение за прекомерност на възнаграждението на пълномощника на ответника.

Ответното дружество, чрез процесуалния си представител, с писмена молба, депозирана по делото, поддържа писмения отговор на исковата молба.

Съдът, като взе предвид твърденията на ищцата в исковата молба и възраженията на ответника в писмения отговор и като обсъди събраните по делото писмени доказателства поотделно и в тяхната съвкупност, приема за установено следното:

Исковете са допустими, тъй като са предявени от страна по едно договорно правоотношение срещу другата страна по това правоотношение и при наличие на правен интерес за ищцата от търсената с тях защита, тъй като при положително съдебно решение неговите правни последици ще рефлектират благоприятно върху патримониума на ищцата.

Не е спорно между страните по делото, че на 13.10.2022 г. между ищцата Р. Ц. Ф., като потребител и ответното дружество „София Комерс Кредит Груп“ АД, като кредитор е бил сключен Договор за потребителски кредит, по силата и съгласно условията, на който кредиторът - ответник е предоставил на потребителя - ищцата потребителски кредит в размер на 400 лева за срок от 6 месеца, при 41,16% фиксирана годишна лихва, 0,1128% лихва на ден и годишен процент на разходите 49,89%, като общата сума за погасяване е 449,34 лева. Потребителят се е задължил да върне на кредитора общата сума за погасяване на 6 равни месечни вноски, всяка в размер на 74,89 лева, дължими на всяко 13-то число на съответния месец, подробно описани в погасителния план. Страните са се договорили, че потребителят не дължи лихва и обезщетителна неустойка, ако върне изцяло кредита в срок до 30 дни от предоставянето му.

В §4 от договора е предвидено, че потребителят се задължава в тридневен срок от подписване на договора да осигури предоставяне на

кредитора на едно от следните обезпечения на договора: а/.Поръчителство на едно физическо лице, което да представи служебна бележка от работодател, доказваща нетен размер на трудово възнаграждение в размер, надвишаващ 90% от стойността на отпуснатия кредит, но не по-нисък от 1.5 минимални работни заплати; или б/.Поръчителство на две физически лица, които да представят служебна бележка от работодател, доказваща нетен размер на трудовото възнаграждение в размер, надвишаващ 50% от стойността на отпуснатия кредит не по-нисък от 1.5 минимални работни заплати.

С §5 от договора е предвидено, че в случай, че потребителят не представи в срок някое от обезпеченията по §4 от договора и не упражни правото си на отказ от договора, потребителят заплаща на кредитора обезщетителна неустойка в размер на 236,82 лева, платима на 6 равни части в размер на 39,47 лева на падежите, заедно със съответната погасителна вноса, като общият размер на месечните плащания на всеки съответен падеж по договора е в размер на 114,36 лева, платими на посочените вноски и падежи.

От представената от ответника и неоспорена от ищцата справка за извършени плащания по договор за кредит от 13.10.2022г. се установява, че по процесния Договор за потребителски кредит от 13.10.2022г., ищцата Р. Ц. Ф. е заплатила сумата в общ размер на 687,00 лева, от които главница в размер на 400 лева, лихва в размер на 49,37 лева и неустойка в размер на 237,63 лева.

При тези данни настоящият съдебен състав приема, че между ищцата и ответното дружество е сключен договор за потребителски кредит по смисъла на [чл.9 и сл. от ЗПК](#). За този си извод, съдът има предвид предмета на договора - предоставяне в собственост на пари в определен размер срещу поемане на задължение за връщането на сума в същия размер в посочения в договора срок, както и страните по него - физическо лице, което при сключване на договора действа извън рамките на своята професионална компетентност и финансова институция по смисъла на чл.3 ал.1 от Закона за кредитните институции, предоставяща кредита в рамките на своята търговска дейност.

Съгласно разпоредбата на [чл.9 ал.1 от ЗПК](#) договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя, или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем,

разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане.

Съгласно чл.10 ал.1 от ЗПК, договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора. Разпоредбата на чл.11 ал.1, т.1-т.27 от ЗПК определя необходимото съдържание на договора за потребителски кредит.

Следователно спрямо процесния договор за потребителски кредит са приложими особените изисквания за действителност по чл.10 ал.1, чл.11 ал.1, т.7-12 и т.20 и ал.2, чл.12 ал.1, т.7-9 от ЗПК и общите правила за валидност на договорите, съгласно чл.26-33 от ЗЗД.

В конкретния случай, с процесния договор за потребителски кредит, кредитополучателят-ищцата се е задължила в тридневен срок от подписване на договора да осигури предоставяне на кредитора-ответника на едно от следните обезпечения на договора: а/.Поръчителство на едно физическо лице, което да представи служебна бележка от работодател, доказваща нетен размер на трудово възнаграждение в размер, надвишаващ 90% от стойността на отпуснатия кредит, но не по-нисък от 1.5 минимални работни заплати; или б/.Поръчителство на две физически лица, които да представят служебна бележка от работодател, доказваща нетен размер на трудовото възнаграждение в размер, надвишаващ 50% от стойността на отпуснатия кредит не по-нисък от 1.5 минимални работни заплати - §4 от договора. Договорено е, че при неизпълнение на посоченото задължение, кредитополучателят дължи неустойка в размер на 236,82 лв., която е разсрочена и се заплаща на 6 равни части към всяка от месечните погасителни вноски.

Настоящият съдебен състав счита, че в случая макар да е уговорена като санкция, доколкото се дължи при неизпълнение на договорно задължение, неустойката е предвидена да се кумулира към дължимото текущо възнаграждение (договорна лихва), както и към законната лихва, дължима при просрочие. По този начин неустойката се отклонява от основните си функции - обезпечителна и обезщетителна и предоставя сигурна печалба за кредитора. Освен това заплащането ѝ представлява допълнителна финансова

тежест за потребителя и в този смисъл уговорката противоречи на добрите нрави, не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя, поради което представлява неравноправна клауза по смисъла на разпоредбата на чл.143 ал.1 от ЗЗП.

Като заобикаля закона ответникът всъщност скрито променя параметрите на договора по отношение, на които има уредба в ЗПК.

Освобождавайки се от задължението си да извърши предварителна оценка на риска, ответникът отпуска кредит, като определя кратки срокове и високи изисквания за обезпечение на кредита. Неизпълнението на това изискване е обвързано с неустойка, която е значителна по размер с оглед размера на кредита и съответно увеличава дължимата погасителна вноски.

В случая размерът на предвидената неустойка от 236,82 лв. е повече от половината от размера на отпускания кредит от 400 лева.

Уговорената неустойка санкционира неизпълнението на акцесорно непарично задължение на кредитополучателя да предостави на кредитора обезпечение на паричното вземане. От непредставянето на обезпечение не произтича пряка вреда за кредитора. Неблагоприятните последици за него са свързани с евентуални затруднения при събиране на необезпеченото вземане. Те могат да настъпят едва след падежа на задължението. Нелогично и неоправдано е поставянето на кратък срок - от три дни от подписване на договора, в който кредитополучателят да представи обезпечението, след което това негово задължение се замества от неустойка с компенсаторен характер, сякаш кредиторът е изгубил интерес от реалното изпълнение. Освен това се оказва, че ако кредитополучателят не представи обезпечението или го представи, но след срока, той би дължал неустойката дори при редовно обслужван кредит. Уговарянето на такъв кратък срок и възможността задължението да възникне при редовен кредит показва, че целта на кредитора не е да обезпечи кредита, за да гарантира неговото събиране, а да получи сумата от неустойката. Следователно действителната цел на обсъжданата договорна клауза е да породи допълнително парично задължение за кредитополучателя, наред с това за връщане на главницата по кредита и заплащането на възнаградителна лихва. Това допълнително задължение представлява скрита печалба за кредитора и увеличава цената на кредита.

По делото липсват доказателства клаузата за неустойка да е индивидуално уговорена между страните, с оглед на което същата е нищожна на основание чл.146 ал.1 от ЗЗП.

Разпоредбата на чл.11 ал.1, т.10 от ЗПК изисква в договора за потребителски кредит да е посочен размер на ГПР по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение №1 начин. Посочването на размера на ГПР в договора за потребителски кредит е необходимо, тъй като дава на потребителя ясна представа за реалната цена на финансовата услуга и му позволява да прецени икономическите последици от сключване на договора.

Според §1, т.1 от ДР на ЗПК общите разходи по кредита на потребителя са всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия.

В процесния договор за кредит е посочен ГПР в размер на 49.89%, но в него не е включена неустойката. В случая, предвид предпоставките, при които става изискуема предвидената в §4 и §5 от договора неустойка, то тя има характер на възнаграждение и е следвало да бъде включена изначално при формирането на ГПР. Стойността на дължимото възнаграждение е следвало да бъде включена в ГПР, съгласно разпоредбата на чл.19 ал.1 от ЗПК. По този начин макар формално договорът за кредит да съдържа размера на дължимия ГПР, същият нарушава изискването на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК, тъй като не отразява реалната стойност на ГПР. В случая при добавяне на неустойката към ГПР, размерът на последния значително ще надхвърли пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута. Размерът на отпуснатия заем е 400 лв. При ГПР от 49.89% общата

сума за погасяване е в размер на 449.34 лева. Предвидената в §5 неустойка за неизпълнение на задължението за предоставяне на обезпечение е 236,82 лева, т.е. повече от 50% от стойността на целия кредит, а дори и повече от 50% от стойността на общата сума за погасяване с калкулиран ГПР - 449.34 лева. Това поставя потребителя в подчертано неравностойно положение спрямо кредитора. Освен това в конкретния случай е налице пълно разминаване между посочения в договора ГПР и действителния процент на разходите, изчислен на годишна база.

Налага се изводът, че е налице противоречие с императивната норма на чл.19 ал.4 от ЗПК и предвид това и на основание чл.19 ал.5 от ЗПК, клаузата на §4 и §5 от договор за потребителски кредит е нищожна.

Процесните клаузи за заплащане на неустойка за непредставяне на обезпечение по договора противоречат на установените в практиката разбирания и неписани правила за добросъвестност, справедливост и равнопоставеност, тъй като размерът на възнаграждението /неустойката/ внася значително неравноправие в правоотношението и прави насрещните престации явно неравностойни. Това гарантира сигурна печалба за кредитора и поставя в по-неблагоприятна позиция потребителя.

Предвид гореизложеното клаузите са нищожни, поради противоречие с добрите нрави по смисъла на чл.26 ал.1, пр.3 от ЗЗД. Тези клаузи са неравноправни по смисъла на чл.143 ал.2, т.19 от ЗЗП, тъй като лишават потребителя от възможността да извърши реална преценка на действителната финансова тежест на кредита и не му позволяват да прецени икономическите последици от сключване на договора. Със задължаването на потребителя да заплати неустойка, в случай че в краткия тридневен срок не е предоставил на кредитора едно от посочените обезпечения, които трябва да отговарят на определени изисквания, неравноправно се третира икономически по-слабият участник в оборота, като се използва недостигът на материални средства на една от страните в правоотношението с единствената цел несправедливо да се облагодетелства другата - по-силна в икономическо отношение страна.

С клаузите за неустойка, ответникът заобикаля закона и скрито променя параметрите на процесния договор за кредит. Чрез кумулиране на възнаграждението за неустойка към задълженията по договора за кредит, на практика се стига до различни стойности, както на ГПР, така и на лихвата.

Това всъщност представлява недостатък на договора по смисъла на чл.11 ал.1, т.9 и т.10 от ЗПК, което води до последиците, визирани в чл.22 от ЗПК.

По изложените съображения, съдът намира, че е основателен предявеният първи главен иск - за прогласяване нищожността на процесния договор за кредит.

Поради уважаване на първия главен иск, съдът не дължи произнасяне по предявените други два евентуални иска.

Предявеният иск с правно основание чл.55 ал.1, предл. 1-во от ЗЗД е процесуално допустим, а по съществото си основателен, по следните съображения:

Съгласно разпоредбата на чл.55 ал.1 от ЗЗД, който е получил нещо без основание или с оглед на неосъществено или отпаднало основание, е длъжен да го върне.

На връщане в хипотезите на чл.55 ал.1 от ЗЗД подлежи реално полученото.

Ноторно е, че нищожните договори не произвеждат никакво действие.

Съгласно разпоредбата на чл.23 от ЗПК „Когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита“.

Ето защо съдът счита, че основателна се явява осъдителната претенция на ищцата за присъждане на сумата, платена в повече от главницата - сумата в размер на 287.00 лева /разликата между заплатената от ищцата на ответното дружество сума от 687.00 лева и получената от нея сума по кредита от 400.00 лева/.

С оглед на гореизложеното, предявеният иск се явява доказан и основателен и следва да се уважи изцяло за претендираната сума в размер на 287.00 лв. Ответникът ще следва да бъде осъден да заплати/върне на ищцата посочената сума в размер на 287,00 лв.

Като акцесорна следва да се уважи и претенцията на ищцата за присъждане на законната лихва върху главницата, считано от датата на постъпване на исковата молба в съда - 04.09.2023г. до окончателното изплащане на сумата.

Предвид изхода на делото, ответникът ще следва да заплати на ищцата сторените от нея разноски по делото за държавна такса в размер на 100.00 лева, съгласно представения списък на разноските по чл.80 от ГПК и приложения платежен документ.

В тежест на ответника и съответно в полза на пълномощника на ищцата - адвокат Г. М. М. - член на Софийска адвокатска колегия, персонален №4900119810, с адрес: гр.София, ул.***** ще следва да се присъди адвокатско възнаграждение за процесуално представителство и защита пред настоящата съдебна инстанция в размер общо на 800 лв. или по 400 лева за всеки един от исковете, на основание чл.38 ал.1, т.3, пр.2 от ЗА. Адвокатско възнаграждение в този размер е съобразено с разпоредбата на чл.7 ал.2, т.1 от Наредба №1 от 09.07.2004г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения и с предвидения в същата минимум. Неоснователно е възражението на ответника, свързано с получавания от ищцата месечен доход, тъй като в случая оказваната от адвоката безплатна адвокатска помощ и съдействие на ищцата не е поради затруднено нейно материално положение, а поради това, че са близки, каквото основание е предвидено в посочения текст на чл.38 ал.1, т.3, пр.2 от ЗА.

По изложените съображения, ПАЗАРДЖИШКИЯТ РАЙОНЕН СЪД

РЕШИ:

По исковете на Р. Ц. Ф., с ЕГН *****, с адрес: гр.Перник, ул.*****, чрез адв.Г. М. М. - член на Софийска адвокатска колегия, съдебен адрес: гр.София, ул.***** против „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519, със седалище и адрес на управление: гр.София, ул.*****:

На основание чл.26 ал.1, предл. 3 от ЗЗД, във връзка с чл.22, във връзка с чл.11 ал.1, т.9 и т.10 и чл.19 ал.4 от ЗПК ПРОГЛАСЯВА НИЩОЖНОСТТА на Договор за потребителски кредит от 13.10.2022г., сключен между Р. Ц. Ф., с ЕГН ***** и „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519.

ОСЪЖДА „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519, със седалище и адрес на управление: гр.София, ул.***** да заплати на Р. Ц. Ф., с ЕГН *****, с адрес гр.Перник, ул.*****, с пълномощник адв.Г. М. М. - член на Софийска адвокатска колегия, съдебен адрес: гр.София, ул.***** сумата в размер на 287,00 лева, дадена без правно основание по

нищожния Договор за потребителски кредит от 13.10.2022г., сключен между Р. Ц. Ф., с ЕГН ***** и „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519, ведно със законната лихва върху главницата, считано от датата на подаване на исковата молба - 04.09.2023г. до окончателното ѝ плащане, както и сторените разноси по делото за държавна такса в размер на 100.00 лева.

ОСЪЖДА „София Комерс Кредит Груп“ АД, ЕИК 175302519, със седалище и адрес на управление: гр.София, ул.***** да заплати на пълномощника на ищцата - адвокат Г. М. М. - член на Софийска адвокатска колегия, персонален №4900119810, с адрес: гр.София, ул.***** адвокатско възнаграждение за процесуално представителство и защита в настоящото производство в размер общо на 800 лв.

Решението подлежи на обжалване с въззивна жалба пред Пазарджишкия Окръжен съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Районен съд – Пазарджик: _____